

SURİYE'DEN GELEN SIĞINMACILAR İÇİN SAĞLIK HİZMETLERİ

SORULAR VE YANITLAR

Mülteci
Hakları
Merkezi

Refugee
Rights
Turkey

TEMMUZ 2021

TÜRKÇE

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi (MHM)** tarafından Amerikalı sivil toplum kuruluşu **Refugee Solidarity Network (RSN)** ortaklığında yürütölen bir proje kapsamında hazırlanmıştır. Burada yer verilen bilgiler yalnızca bilgilendirme amaçlıdır.

Mülteci Hakları
Merkezi

Refugee Solidarity
Network

Suriye’den Türkiye’ye sığındım. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkım var mı?

Suriye’den gelen Suriye vatandaşları, vatansızlar ve mülteciler Türkiye’de geçici koruma kapsamındadırlar. Yetkili makamlara kaydolarak geçici koruma kapsamına alınan kişilerin kamuya ait sağlık kuruluşlarında sağlanan sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı vardır. Ancak temel ve acil sağlık hizmetleri ve bu kapsamdaki tedavi ve ilaçların sunulmasını ilgilendiren kimi durumlarda Sağlık Bakanlığı’nca belirlenen tutar ve oranlar üzerinden “katılım payı” ödemesi yapmanız beklenebilir.

Sağlık hizmetlerinden herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadan yararlanabilmek için İl Göç İdaresi Müdürlüklerince tarafınıza düzenlenen ve 99 ile başlayan yabancı kimlik numaranızı içeren Geçici Koruma Kimlik Belgenizi mutlaka yanınızda bulundurunuz. Geçici koruma kapsamındaki kişiler, istisnai durumlar haricinde, sağlık hizmetlerinden kayıtlı oldukları şehirde yararlanabilmektedirler.

99 ile başlayan yabancı kimlik numarasını edinmiş olmanıza rağmen kayıtlı olduğunuz şehirde kamu kurumlarının sunduğu sağlık hizmetlerinden faydalanamıyorsanız, İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvuruda bulunarak daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Geçici koruma kaydı yaptırmak için herhangi bir işlem başlatmadım. Ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim?

Henüz geçici koruma kaydını yaptırmadıysanız, yalnızca acil sağlık hizmetleri ile bulaşıcı ve salgın hastalık durumlarında birinci basamak sağlık kuruluşlarından kimlik beyanıyla ücretsiz olarak yararlanabilirsiniz. Sağlık hizmetlerinden herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda geçici koruma kaydınızı tamamlamanızı tavsiye etmekteyiz.

Türkiye’de ikamet izniyle kalıyorum. Geçici koruma kapsamındaki kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden ben de yararlanabilir miyim?

Türkiye’de ikamet izniyle kalan kişilerin faydalandıkları sağlık hizmetlerinin masraflarını kendilerinin karşılaması beklenmektedir.

Ayrıca, Türkiye’de ikamet izni alabilmek için aranan şartlardan biri de kalış süresini kapsayan sağlık sigortasına sahip olmanızdır. İkamet izni almış kişilerin tamamında böyle bir sağlık sigortası bulunduğundan sağlık hizmetlerinden bu sigorta kapsamında yararlanılması gerekmektedir. Dolayısıyla geçici koruma kaydını yaptırmış kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeniz mümkün değildir.

Elimde 98 ile başlayan yabancı kimlik numarası içeren Yabancı Tanıtma Kartı var.

Bu belgeyle sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanabilir miyim?

Sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanabilmek için 99 ile başlayan yabancı kimlik numarasına sahip olmanız gereklidir çünkü bu numara ile Sosyal Güvenlik Sistemi’nden provizyon alabilmeniz mümkün olacaktır.

Dolayısıyla, daha önceden kaydolduysanız ve elinizde 98 ile başlayan yabancı kimlik numaranız varsa, kayıtlı olduğunuz ilde bulunan İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne müracaat ederek veya <https://e-randevu.goc.gov.tr/> adresindeki internet sitesi aracılığıyla randevu alarak 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası edinmeniz mümkündür.

Tüm bu yolları izlediğiniz halde 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası edinmemeniz ya da edinmiş olmanıza rağmen SGK sisteminde görünmemeniz durumunda en kısa zamanda kayıtlı olduğunuz yerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne başvurmanız gerekmektedir.

Geçici koruma kaydımı tamamladım. Türkiye’de hangi sağlık kuruluşlarından hizmet alabilirim?

Geçici koruma kaydını tamamlamış kişilere, 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası içeren bir Geçici Koruma Kimlik Belgesi verilir. Bu belgenizle sağlık hizmetlerinden ücretsiz faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşları olarak nitelendirilen kuruluşlarda ilk kademe tanı, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Göçmen sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi ve verem savaş dispanserleri birinci basamak sağlık kuruluşu olarak kabul edilmektedir. Bu kuruluşlarda, ayrıca, bu- laşıcı hastalık riskine karşı gerekli tarama ve aşılama hizmetleri, bebek, çocuk ve ergenlere sağlanan hizmetler ve kadın ve üreme sağlığı ile ilgili hizmetlerden de faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına ek olarak ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına da doğrudan başvurabilmeniz mümkündür. Devlet hastaneleri ikinci basamak sağlık kuruluşları olarak kabul edilirken, eği- tim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastaneleri ise üçüncü basa- mak kuruluşlar olarak nitelendirilmektedir.

Ancak, üniversitelerin sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere doğrudan başvurulamamaktadır. Bu husus oldukça önem- lidir; nitekim bazı acil durumlar gibi istisnai haller dışında bu yerlerde sevk olmadan sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanmanız mümkün olmayacaktır. Ek olarak, sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere sevkler ancak acil sağlık ve yoğun bakım durumları ile yanık ve kanser tedavisi için yapılmaktadır.

Ücretsiz sağlık hizmetlerini hangi tip sağlık sorunlarıyla ilgili alabilirim?

Faydalandığınız sağlık hizmetlerinin bedeli Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında sunulmaktadır. Çok sayıda sağlık sorunu SUT kap- samında karşılanmakla beraber, bu kapsamda olmayan ya da belirlenen sınırı aşan tedaviler için ödeme talep edilebilmektedir.

Geçici Koruma statüm sona erdi. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanmaya devam edebilir miyim?

Herhangi bir nedenle Geçici Koruma kapsamından çıkmanız durumunda Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında karşılanan sağlık hizmetlerini bedelsiz olarak alma hakkınız olmayacaktır. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanmanız, yeniden Geçici Koruma kapsamında değerlendirilmeniz durumunda mümkündür. Bunun için kaydınızın sonlandığı ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne müracaat ederek yeni bir Geçici Koruma başvurusu yapmanız gerekmektedir.

Hastaneye gitmeden önce randevu almam gerekir mi?

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanıza gerek yoktur. Ancak ikinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanız gerekmektedir. Bu randevuyu 182 numaralı telefon hattından veya Sağlık Bakanlığı'nın www.mhrs.gov.tr adresindeki internet sitesinden alabilirsiniz. Mevcut durumda, 182 numaralı telefon hattında tercüme desteği bulunmamaktadır. Dolayısıyla hastaneden randevu talep ederken bu numarayı sizlere tercüme desteği verebilecek bir kişiyle birlikte aramanızı tavsiye ederiz.

Randevu gününde hastaneye gittiğinizde muayeneden önce bir barkod numarası almanız gerekecektir. Bu numarayı alabilmek için Geçici Koruma Kimlik Belgenizin yanınızda bulunması önemlidir.

Kayıtlı olduğum ilden başka bir ilde sağlık hizmetlerinden faydalanabilir miyim?

Geçici koruma uygulaması altında olan kişilerin sağlık hizmetlerini kayıtlı buldukları ikamet ilinde almaları esas olarak kabul edilmiştir. Ancak kayıtlı olduğunuz ilde tedavinin yapılamaması durumunda, tedavinin sağlanabileceği en uygun ve en yakın ilden başlamak üzere diğer sağlık kuruluşlarına sevk edilebilirsiniz. Böyle bir durumda hastaneden alacağınız sevk belgesiyle kayıtlı olduğunuz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlü-

ğü'ne giderek, sevk edildiğiniz şehre seyahat etmenize izin verilmesini talep etmeniz gerekmektedir.

Acil haller söz konusu ise, bulunduğunuz yerde acil sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Başka bir hastaneye sevk edildim. Ne yapmalıyım?

Aynı il içinde ya da il dışında ikinci veya üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına ya da üniversite hastaneleri veya özel hastanelere sevk edilerseniz, sevk süresi sona ermeden önce yönlendirildiğiniz sağlık kuruluşuna gitmeniz gerekmektedir.

Sevkin geçerlilik süresi ayakta yapılan tedaviler için beş iş günüdür. Kronik hastalıkları bulunanların ve tedavi veya kontrol için çağrı belgesi olan kişilerin sevk geçerlilik süresi otuz gündür. Bu süreler içinde sevk formunuzla birlikte ile sevk edildiğiniz kuruluşa başvurmanız gerekmektedir. Bu süreyi geçirdiğiniz takdirde yeniden sevk almanız gerekecektir.

Eğer başka bir şehirdeki hastaneye sevk edildiyse, İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne başvuruda bulunarak yol izin belgesi almanız gerekmektedir.

Türkçe bilmiyorum. Sağlık hizmetleriyle ilgili bana yardımcı olabilecek tercümanlar var mı?

Bazı hastanelerde başta Arapça ve Farsça olmak üzere çeşitli dillerde hizmet veren tercümanlar olsa da hastanelerde sağlanan tercüme hizmetleri maalesef henüz oldukça kısıtlıdır. Göçmen Sağlığı Merkezi olarak adlandırılan birinci basamak sağlık kuruluşlarında da Arapça tercüme desteği imkanlar ölçüsünde sağlanmaktadır.

Acil sağlık desteği gerektiren hastalık ya da yaralanmalarda ya da hayati tehlike arz eden durumlarda arayabileceğiniz 112 Acil Çağrı Merkezi hattı, tercüman desteği talep etmeniz durumunda, sizi Yabancılar İletişim Merkezi'nin 157 numaralı hattına yönlendirecektir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, Rusça ve Almanca dillerinde

destek sağlamaktadır. Acil bir durum söz konusu olduğunda 112 Acil Çağrı Merkezi'nin yönlendirmesiyle tercüme desteği sağlayabilmektedir.

Türkiye'deki sığınmacı ve göçmenlere destek sağlayan sivil toplum kuruluşları, kişilerin sağlık hizmetlerine ulaşırken ihtiyaç duydukları tercüme hizmetlerini imkanları ölçüsünde sağlayabilmektedirler. Bulduğunuz ildeki sivil toplum kuruluşlarına ulaşarak, bu konuda sundukları destek hakkında daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Sağlık hizmetlerine erişimle ilgili genel bilgi almak ve almış olduğunuz sağlık hizmetiyle ilgili şikâyet ve önerilerinizi paylaşmak için arayabileceğiniz 184 numaralı Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM) telefon hattına yapacağınız aramalarda da tarafınıza tercüman desteği sağlanabilmektedir.

Diğer bir önemli husus ise, hastanelerden randevu almak için arayacağınız 182 numaralı telefon hattında tercüme desteğinin bulunmamasıdır. Dolayısıyla, hastaneden randevu talep ederken arayacağınız bu numarayı sizlere tercüme desteği verebilecek bir kişiyle birlikte aramanızı tavsiye ederiz.

İlaç masraflarım karşılanıyor mu?

Yalnızca size doktorunuz tarafından reçete edilen ve Sağlık Uygulama Tebliği (SUT) kapsamında olan ilaçları anlaşmalı eczanelerden bedelsiz olarak alabilmeniz mümkündür. Bazı illerde ilaç katılım payı ve reçete katılım payı talep edilebilmektedir. Buna ek olarak, eşdeğer ilaç verildiği hallerde arada bir ücret farkı söz konusu oluyorsa, bu meblağ sizden talep edilebilir.

Reçeteler elektronik ortamda hazırlanabildiği gibi yazılı bir biçimde de size verilebilir. Eğer elektronik ortamda hazırlandıysa reçete numarasını almanız önemlidir. Yazılı olarak verildiyse de bu belgeyi eczaneye giderken yanınızda götürünüz. İlaça erişimde herhangi bir sıkıntı yaşamamanız için 99'la başlayan yabancı kimlik numaranızı içeren Geçici Koruma Kimlik Belge'nizin yanınızda olması gerekmektedir.

Psikolojik sorunlarla ilgili nereden destek alabilirim?

Geçici koruma kapsamında olan kişiler aynı zamanda devlet hastanelerinin sağladığı ruh sağlığı ile ilgili hizmetlerden de yararlanabilmektedir. Ayrıca, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı çeşitli hizmet merkezlerinden ve Bakanlıkla iş birliği içerisinde ücretsiz psikolojik destek sağlayan sivil toplum kuruluşlarından da destek talebinde bulunabilirsiniz.

Türkiye'de sağlık hizmeti alırken bir hasta olarak haklarım nelerdir?

Hasta hakları, genel anlamıyla ayrımcılığa uğramaksızın hizmetlere ulaşabilme hem sağlık durumunuz hem de mevcut imkânlar hakkında bilgilendirilme, yeterli bilgilendirme sonrasında tedaviyi kabul etme ya da reddetme ya da tedavinin durdurulmasını talep etme, mahremiyetinizin korunması ve saygınlık görmeyi ifade etmektedir. Ayrıca, bir hasta olarak tanı ve tedavinizde hangi yöntemlerin seçileceği konusunda seçme ve değiştirme, yeniliklerden yararlanma, ziyaret etme ve refakatçi bulundurmamayı isteme ve güvenli ve etkin bir biçimde hizmet alma haklarınız da vardır.

Sağlık hizmeti aldığınız süre içinde, haklarınızın ihlal edildiğine inanıyorsanız şikâyetle bulunma ve yaşadığınız fiziksel ya da psikolojik zarar için tazminat alma hakkınız da bulunmaktadır. Bunun için doğrudan hizmet aldığınız hastanedeki Hasta İletişim Birimi'ne başvurabilirsiniz. Sorununuzun çözüme ulaştırılmadığını düşünüyorsanız ya da her hâlükârda yazılı başvuru yapmak istiyorsanız, bulunduğunuz ildeki İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde yer alan Hasta Hakları Kurulu'na da başvurabilirsiniz. Bunların yanı sıra, Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi'nin 184 numaralı telefon hattından da şikâyet ve önerilerinizi iletebilmeniz mümkündür. Bu hatta size Arapça tercüme desteği sağlanabilmektedir.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye’de koruma arayan kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye’deki hukuksal koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi’nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BM-MYK) ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve işbirliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi’nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi’nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmemiz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerinin gizliliğini korumakta ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'ne nasıl ulaşabilirim?

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda bilgi almak ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili hukuki destek hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında bize ulaşabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi
Refugee Rights Turkey

Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Kat: 4

Şişhane, Beyođlu – İstanbul

T: +90 212 292 48 30

F: +90 212 292 48 33

E: info@mhd.org.tr

Türkiye’de yaşayan mülteci ve sığınmacılar için hazırladığımız bilgi kitapçıkları ve videolarımızın tamamına kurumsal internet sitemizin Yayınlar bölümünden:

<https://www.mhd.org.tr>

veya 2019 Nisan ayında kullanıma açılan
“Mülteciler İçin İnternet Bilgi Platformu’muzdan”
erişebilirsiniz:

<https://multecihaklari.info>
<https://refugeerights.info>